

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

OER A OA V ČR

Matěj Myška
@matejmyska
cyberspace.law.muni.cz

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

OPEN EDUCATIONAL RESOURCES

Historicky

- Metodický portál rvp.cz
- Operační programy
 - Podpora takových digitálních vzdělávacích zdrojů v minulosti zaměřovaly
 - (např. Digitální učební materiály, tzv. DUM v Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost).

2014

- **„Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020“**
- 12. listopadu 2014 schválila vláda ČR usnesením č. 927/2014 rozpracovává priority **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020**
- Sedm hlavních směrů intervence > naplnění hlavní vize strategie
 - ***Cíl: „Zajistit uveřejnění digitálních obsahů nejrůznějšího charakteru, které byly podpořeny z veřejných prostředků, pod otevřenou licencí Creative Commons (příp. jinou), a tím k nim zjednodušit přístup a umožnit jejich sdílení všem aktérům ve vzdělávání.“ (s. 20)***

Realizace – do 31. 12. 2015

- *„1. Příprava legislativního návrhu řešícího problematiku otevřených licencí. Návrh obdobných pravidel orgánům státní moci, zejména těm, které zpracovávají nové OP či v jejichž gesci vznikají důležité materiály využitelné ve vzdělávání.“* Realizace a spolupráce: MŠMT a Pracovní skupina pro aplikaci autorského práva v digitálním prostředí zřízená Ministerstvem kultury (dle usnesení vlády č. 203 z 20. 3. 2013)
- http://www.msmt.cz/uploads/O21/O211/SDV/Postup_realizace_strategie_v8.pdf, s. 2)

Realizace – do 31. 12. 2015

- *„V prováděcím dokumentu k připravovanému OP VVV (a dalším vlastním OP) bude smluvně zajištěno, aby materiály financované z těchto OP byly volně dostupné pod některou z licencí Creative Commons (tam, kde je to vhodné, jsou preferovány licence umožňující úpravu) nebo jinou právní ochranou. Licenční ujednání bude obsahem všech smluv s příjemci v operačních programech v období 2015–2020.“*
- http://www.msmt.cz/uploads/O21/O211/SDV/Postup_realizace_strategie_v8.pdf, s. 2)

2016

- Duben 2016 – diskuze na portálu rvp.cz – © nejintenzivnější
- 18. srpna 2016 - článek „Kritéria kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů“
 - Závěr: CC jako kritérium kvality - IF CC THEN GOOD

Průběžné hodnocení implementace Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (rok 2016), str. 7,8

1. Zajistit nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům.

Digitální vzdělávací zdroje (financované z veřejných prostředků) by měly být dostupné **bez časové prodlevy, bez poplatků, bez požadavku registrace, pod otevřenou licenci**. Situaci usnadňuje možnost využít při publikování a práci s digitálními vzdělávacími zdroji veřejné licence. Strategie jako vhodnou volbu uvádí licence Creative Commons (CC), které jsou u nás nejnámější a mají lokalizovanou podporu. Jako příklad či vzor může posloužit i evropský program pro výzkum a inovace Horizon 2020, který použití licencí CC při uveřejňování výzkumných dat a vědeckých publikací doporučuje.

Možnost svobodně publikovat (online) vzdělávací zdroje a bez překážek se k nim dostat je pokrok, díky kterému je nabídka opravdu pestrá a kvalitní práce, nápady a inovativní myšlenky nezůstávají skryté v lokální komunitě, škole či třídě. Je možné je dále rozvíjet, jsou inspirativní a povzbuzují tvorbu dalších, stejně dobrých nebo lepších zdrojů.

V Pravidlech pro žadatele a příjemce – obecné části“ OP VVV je stanovena povinnost zajistit využití a poskytování výstupů projektů, která je konkrétně formulována takto: *...Nedílnou součástí právního aktu o poskytnutí/převodu podpory bude závazek příjemce k poskytování výstupů projektu pro využití do databáze výstupů a pro informaci veřejnosti s ohledem na skutečnost, že se jedná o veřejné prostředky, viz kapitola 7.3.3.“ (str. 73). ... „Produkty vytvořené v rámci realizace projektu dle žádosti o podporu předá v elektronické podobě a zajistí pro poskytovatele podpory neomezené licenční právo (prostřednictvím Licenční smlouvy) k použití těchto produktů a jejich dalšímu šíření...“ (str. 103).*

Opatření	Aktivity	Návrh realizace v SDV	Stav plnění, návrh na úpravy znění	Termín (SDV)	Změna termínu + důvod
1.1 Prosazení otevřených vzdělávacích zdrojů	1.1.1 Příprava legislativního návrhu řešícího problematiku otevřených licencí. Návrh obdobných pravidel orgánům státní moci, zejména těm, které zpracovávají nové OP či v jejichž gesci vznikají důležité materiály využitelné ve vzdělávání.	MŠMT ve spolupráci s MK	<p>Významný pokrok</p> <p>Autorskoprávní otázky legislativního obsahu jsou řešeny v rámci mezirezortní pracovní skupiny k autorskému právu. Využívání otevřených licencí se zavádí v OP VVV, po ověření procesních kroků bude předáno doporučení ostatním řídicím orgánům.</p> <p>Návrh na úpravu znění:</p> <p>Průběžně ve spolupráci s orgány státní moci, zejména těmi, které zpracovávají nové OP či v jejichž gesci vznikají důležité materiály využitelné ve vzdělávání a s dalšími aktéry ve vzdělávání prosazovat uveřejnění vzdělávacích digitálních obsahů nejružnějšího charakteru, které byly podpořeny z veřejných prostředků, pod otevřenou licenci Creative Commons (příp. jinou otevřenou licenci), a tím k nim zjednodušit přístup a umožnit jejich sdílení všem aktérům ve vzdělávání.</p>	31. 12. 2016	Průběžně S ohledem k návrhu úpravy znění

Průběžné hodnocení implementace Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (rok 2016), str. 7,8

Opatření	Aktivity	Návrh realizace v SDV	Stav plnění, návrh na úpravy znění	Termín (SDV)	Změna termínu + důvod
	1.1.2 V prováděcím dokumentu k připravovanému OP VVV (a dalším vlastním OP) bude smluvně zajištěno, aby materiály financované z těchto OP byly volně dostupné pod některou z licencí Creative Commons (tam, kde je to vhodné, jsou preferovány licence umožňující úpravu) nebo jinou právní ochranou. Licenční ujednání bude obsahem všech smluv s příjemci v operačních programech v období 2015–2020. MŠMT zajistí povinnost metadatových popisků u výstupů podpořených z veřejných prostředků a jejich zavedení do databáze vzdělávacích zdrojů (reputační systém, viz opatření 1.2).	MŠMT	<p>Pokrok</p> <p>Byla zpracována „Kritéria kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů“. Tato kritéria jsou součástí specifických pravidel ve vybraných výzvách OP VVV v PO3. Budou zpracována do Pravidel pro žadatele a příjemce - obecné části při nejbližší jejich aktualizaci (leden 2017).</p> <p>Dokument stanovuje požadavky tematicky rozdělené do tří oblastí. Každá oblast sleduje jiný cíl:</p> <ul style="list-style-type: none"> Autorskoprávní požadavky – pro šíření digitálních zdrojů a zejména pro podporu šíření inovací ve vzdělávání je užitečné, když žáci, učitelé a další vzdělavatelé mohou tato díla sami upravovat, vylepšovat, využívat ve výuce a následně šířit. Jedním z předpokladů takového nakládání s autorským dílem je vhodná licence, pod kterou jsou tato díla šířena. Technické požadavky – aby takové zdroje mohly být jednoduše využitelné pro co nejširší skupinu zájemců, je potřeba, aby byly veřejně dostupné, potenciální uživatelé se o jejich existenci dozvěděli a jejich technické provedení nekladlo uživatelům v jejich užívání zbytečné překážky. V technických požadavcích je i povinnost metadata popisující materiál a jeho využití ve vzdělávání zanést do reputačního systému na Metodickém portálu RVP.cz Požadavky na odbornou správnost, pedagogiku a didaktiku – o soubor základních požadavků zajišťující obsahovou kvalitu a zpracování podporující využitelnost pro učení a vzdělávání. 	31. 12. 2016	31. 12. 2017, průběžně Povinnost metadatových popisků u výstupů podpořených z veřejných prostředků a jejich zavedení do databáze vzdělávacích zdrojů je třeba sladit s výstupy opatření 1.2.

2017

- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání: Pravidla pro žadatele a příjemce
(<https://opvvv.msmt.cz/download/file1289.pdf>)
 - Od data účinnosti: 9. listopadu 2017
obecný princip zveřejňování výstupů projektů hrazených z OP VVV pod licencí Creative Commons

OP VVV ČI. 7.3.3 Ukončení realizace projektu:

- *“Produkty vytvořené v rámci realizace projektu dle žádosti o podporu předá příjemce v elektronické podobě a v případě děl a jiných předmětů ochrany chráněných autorskými právy a právy s nimi souvisejícími příjemce připojí licenci Creative Commons 4.0, ve variantě BY nebo BY-SA a dá k dispozici veřejnosti takovým způsobem, aby k němu měl každý neomezený a bezplatný dálkový přístup a bylo mu umožněno dílo dále sdílet a jinak užívat v souladu se zvolenou licencí. Pokud je držitelem autorských práv či práv s nimi souvisejících k dílu nebo jinému předmětu ochrany, které vznikly na základě zakázky s použitím prostředků této dotace, třetí osoba odlišná od příjemce, je příjemce povinen smluvně zajistit, aby tato osoba připojila k dílu nebo jinému předmětu ochrany licenci Creative Commons za stejných podmínek jako příjemce. Tento závazek se nevztahuje na výstupy projektů v oblasti výzkumu a vývoje dle zákona o podpoře VVI, výstupy projektů podpořených v režimu slučitelné veřejné podpory či podpory de minimis a výstupy, jejichž volné šíření je omezeno ochranou osobních údajů, bezpečnostními pravidly, právní ochranou duševního vlastnictví (např. průmyslová práva) a ochranou obchodního tajemství.“*

Praktická realizace - Rozhodnutí o poskytnutí dotace z OP VVV z 13. 4. 2017

- Bod 18 části II. *„Práva duševního vlastnictví Příjemce je povinen díla a jiné předměty ochrany chráněné autorskými právy a právy s nimi souvisejícími, v případě, že při jejich vzniku byly alespoň částečně použity prostředky této dotace, licencovat licenci Creative Commons 4.0 ve variantě BY nebo BYSA. Tuto licenci je Příjemce povinen v souladu se zněním licenční smlouvy připojit k dílu či jinému předmětu ochrany bez zbytečného odkladu po jeho vzniku a toto dílo či jiný předmět ochrany dát k dispozici veřejnosti takovým způsobem, aby k němu měl každý neomezený a bezplatný dálkový přístup a bylo mu umožněno dílo dále sdílet a jinak užívat v souladu se zvolenou licenci. Pokud je držitelem autorských práv či práv s nimi souvisejících k dílu nebo jinému předmětu ochrany, které vznikly na základě zakázky s použitím prostředků této dotace, třetí osoba odlišná od Příjemce, je Příjemce povinen smluvně zajistit, aby tato osoba připojila k dílu nebo jinému předmětu ochrany licenci Creative Commons za stejných podmínek jako Příjemce.“*

Praktická realizace - Rozhodnutí o poskytnutí dotace z OP VVV z 13. 4. 2017

- Bod 18 části II. Práva duševního vlastnictví – pozn. pod čarou pro úpravy vzoru pro konkrétní výzvu: *„V případě, že z jakéhokoli důvodu nebude možné nebo vhodné dílo či jiný předmět ochrany licencí Creative Commons za uvedených podmínek licencovat, bude tento bod upraven ve vzoru pro konkrétní výzvu tak, aby byly reflektovány výjimky z této povinnosti. To se bude týkat např. výstupů v oblasti výzkumu a vývoje a výstupů, u nichž z důvodu nezávislých na Příjemci není možné převést neomezené licenční právo na Poskytovatele dotace (např. články ve vědeckých časopisech, kde je nutné uzavřít výhradní smlouvu s vydavatelem, tj. výstupy podléhající „transfer of copyright agreement“, produkty vytvořené v režimu slučitelné veřejné podpory či podpory de minimis a další výstupy, jejichž volné šíření je omezeno právní ochranou duševního vlastnictví, bezpečnostními pravidly nebo oprávněnými obchodními zájmy).“*

Průběžné hodnocení implementace Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (rok 2017), str. 9

1. Zajistit nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům.

Digitální vzdělávací zdroje (financované z veřejných prostředků) by měly být dostupné **bez časové prodlevy, bez poplatků, bez požadavku registrace, pod otevřenou licencí**. Situaci usnadňuje možnost využít při publikování a práci s digitálními vzdělávacími zdroji veřejné licence. Strategie jako vhodnou volbu uvádí licence Creative Commons (CC), které jsou u nás nejznámější a mají lokalizovanou podporu. Jako příklad či vzor může posloužit i evropský program pro výzkum a inovace Horizon 2020, který použití licencí CC při uveřejňování výzkumných dat a vědeckých publikací doporučuje.

Možnost svobodně publikovat (online) vzdělávací zdroje a bez překážek se k nim dostat je pokrok, díky kterému je nabídka opravdu pestrá a kvalitní práce, nápady a inovativní myšlenky nezůstávají skryté v lokální komunitě, škole či třídě. Je možné je dále rozvíjet, jsou inspirativní a povzbuzují tvorbu dalších, stejně dobrých nebo lepších zdrojů.

Opatření	Aktivity	Návrh realizace v SDV	Stav plnění, návrh na úpravy znění	Termín (SDV)	Změna termínu + důvod
1.1 Prosazení otevřených vzdělávacích zdrojů	1.1.1 Průběžně ve spolupráci s orgány státní moci, zejména těmi, které zpracovávají nové OP či v jejichž gesci vznikají důležité materiály využitelné ve vzdělávání, a s dalšími aktéry ve vzdělávání prosazovat uveřejnění vzdělávacích digitálních obsahů nejrozsáhlejšího charakteru, které byly podpořeny z veřejných prostředků, pod otevřenou licenci <u>Creative Commons</u> (příp. jinou otevřenou licenci), a tím k nim zjednodušit přístup a umožnit jejich sdílení všem aktérům ve vzdělávání.	MŠMT ve spolupráci s MK	Pokrok Požadavek na užívání otevřených licencí byl uveřejněn v „Pravidlech pro žadatele a příjemce dotací OPVVV – obecná část“ s platností od 9. 11. 2017, http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/obecna-cast-pravidel-pro-zadatele-a-prijemce . Otevřené licence nebudou uplatněny na výstupy projektů v oblasti výzkumu a vývoje. Pravidla budou s doporučením jejich aplikace v dalších OP předána dalším rezortům. Byl uspořádán seminář pro sekce MŠMT a jeho přímo řízené organizace zaměřený na problematiku otevřených vzdělávacích zdrojů a otevřených dat. Cílem bylo aktivizovat účastníky a podpořit systémovou změnu v uveřejňování materiálů a dat, bylo doporučeno zveřejňovat všechny digitální vzdělávací materiály vytvořené MŠMT a jeho OPŘO stejně jako materiály vytvořené v rámci dotačních a rozvojových programů pod otevřenými licencemi CC BY a BY-SA. Obdobné semináře se plánují i pro další rezorty.	Průběžně	
	1.1.2 V prováděcím dokumentu k připravovanému OP VVV (a dalším vlastním OP) bude smluvně zajištěno, aby materiály financované z těchto OP byly volně dostupné pod některou z licencí <u>Creative Commons</u> (tam, kde je to vhodné, jsou preferovány licence umožňující úpravu) nebo jinou právní ochranou. Licenční ujednání bude obsahem všech smluv s příjemci v operačních programech v období 2015–2020. MŠMT zajistí povinnost metadatových popisků u výstupů podpořených z veřejných prostředků a jejich zavedení do databáze vzdělávacích zdrojů (reputační systém, viz opatření 1.2).	MŠMT	Významný pokrok Požadavek na užívání otevřených licencí byl uveřejněn v „Pravidlech pro žadatele a příjemce dotací OPVVV – obecná část“ s platností od 9. 11. 2017, http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/obecna-cast-pravidel-pro-zadatele-a-prijemce . Otevřené licence nebudou uplatněny na výstupy projektů v oblasti výzkumu a vývoje. Metadatové popisky budou vytvořeny v projektu „Podpora práce učitelů“ (projekt realizuje NUV od 1. 12. 2016) a následně uplatněny na výstupy projektů (průběžně od 1. ledna 2019, za IPX projekt bude uzavřeno jako aktivita OP VVV k 30. 6. 2021). Databáze vzdělávacích zdrojů www.rvp.cz bude v projektu PPUČ doplněna o reputační systém (k 31. 12. 2018). V této databázi budou zveřejňovány všechny odpovídající výstupy projektů OP VVV.	31. 12. 2017, průběžně	

Paralelně:

- *„Projekt Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti (zkráceně **DigiStrategie 2020**) navazuje na vládní schválení Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 – 2020 (dále Strategie). Strategie vznikla se záměrem zvýšit digitální gramotnost všech občanů ČR formou plnění opatření Akčního plánu Strategie včetně podpory dalšího vzdělávání v procesu celoživotního učení.“* (<https://www.digistrategie.cz/>)
- OER příručka: http://www.digistrategie.cz/oer_2018.pdf

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

OPEN ACCESS

2009

- 1. podpis Berlínské deklarace v ČR
- Následně > Institucionální aktivity
 - Repozitáře (NUŠL, Repozitář muni.cz, řešení dspace)
 - Fondy pro podporu OA
- Openaccess.cz

2012

- Doporučení Komise ze dne 17. července 2012 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování

2014

- V souladu s Doporoučením Evropské komise ze 17. července 2012 vydala Rada pro výzkum, vývoj a inovace dne 28. 2. 2014 doporučení:
- **„Otevřený přístup (Open Access) k publikovaným výsledkům výzkumu financovaného z veřejných zdrojů“**
- Součástí doporučení:
 - Přijetí národní strategie otevřeného přístupu
 - Podpora národní strategie ze strany poskytovatelů podpory v oblasti VaV (vyžadování OA)
 - Přijetí institucionálních strategií (včetně repozitářů)
 - Podpora dlouhodobého uchování výzkumných dat

2016

- Červen 2016 - vládou schválen Akční plán Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018
 - Závazek vytvoření národní strategie pro OA na léta 2017–2020.
- Teoretické zpracování:
 - Bartošek et al. Otevřený přístup k vědeckým informacím: současný stav v České republice a ve světě. VUTIUM. 2016.

2017

- 14.6. 2017 - **NÁRODNÍ STRATEGIE OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU
ČR K VĚDECKÝM INFORMACÍM NA LÉTA 2017–2020**
 - Priority:
 - Otevřený přístup k vědeckým informacím
 - Elektronická infrastruktura
 - Vzdělávání a OA marketing
 - Právní ukotvení OA
 - Dlouhodobá archivace
 - Spolupráce
 - Konkrétní kroky Akční plán: měl být do 31. 12. 2017 (změna politické reprezentace)
 - specifikovány konkrétní opatření, jejich časový a i finanční rámec a odpovědnost jednotlivých subjektů za jejich realizaci

2018

- Příprava Akčního plánu
- Projekt H2020 ORION (CEITEC MU)

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

**Děkuji za pozornost a těším se na
dotazy!**

**Matěj Myška
@matejmyska
cyberspace.law.muni.cz**

